

plåga, skada, förlust, olägenhet, o. s. v. *Ett o-t. Bota ett o-t med hälften värre. Det sker mycket o-t i världen, många onda gerningar. Gud bevara oss från allt o-t!* (Har i följande talesätt äfven plural: *af tvenne o-a välj det minsta, af tvenne onda ting &c.*) *Löna godt med o-t. Hafva o-t i en arm, i foten. Hafva o-t i tänderna, i hufvudet. Jag har ännu o-t af maten, som jag åt. Få o-t i magen. Han fick o-t, blef sjuk, opasslig, dålig. O-t för tänd-der, barns illamående vid den tiden, då tänderna skola spricka ut. Hafva o-t i sinnet, påtänka något ondt emot någon. Han har slitit mycket o-t, utstått många svårigheter, vedermoder. Göra o-t (impersonelt), förorsaka plåga, smärta, värka, svida, t. ex.: *Det gör o-t i hufvudet, i tänd-erna, i magen. Göra o-t* betyder äfven: Göra det som i sedligt afseende är orätt; tillfoga skada, förlust, lidande, o. s. v. *Det gör mig o-t, det smärtar mig, t. ex.: Det gör mig o-t att se hans tillstånd. Det gör mig o-t om honom, jag känner medlidande med honom. Det är intet o-t deruti, det skadar icke. Ha o-t till någon, bära agg till honom. Hafva o-t för att gå, hafva svårighet att gå. Hafva, vara o-t om, efter, hafva, vara brist på, t. ex.: *Jag har o-t om penningar, om tid; det är o-t efter penningar; der på orten är ej o-t om ved, om fisk.* — b) *Det onda* säges endast i andlig mening om det, som strider emot det goda, rätta, sanna, emot Guds bud. *Fly det o-a. — Ondo, gammal böjd kasus. Med o-o, med våld, med tvång. Med o-o, på o-o, i vredesmode, i ond af-sigt. Inleda i o-o, i onda gerningar. Fråls oss ifrån o-o!* från allt ondt, såväl lekamligt som andligt.**

ONDA BETTET, se under *Bett*.

ONDARTAD, a. 2. Se *Elakartad*.

ONDGÖRAS, v. d. 2. (böjes som *Göra*) Förörnas.

ONDSINT, a. 1. Snar till vrede. *Den o-a hustrun.* — *Syn.* Arg, Argstint, Lättretlig.

ONDSINTHET, f. 3. Egenskapen att vara ondsint. — *Syn.* Argstint.

ONDSKA, f. sing. 1) Vredgadt sinne. *Göra något i o-n.* — *Syn.* Arg, Ilska. — 2) Böjelse att göra ondt, elakt hjerta, ondt sinnelag. *Han har gjort det af o.* — *Syn.* Elakhet, Stygghet, Vrånghet, Vrångvishet.

ONDSKEFULL, a. 2. Full af ondska, i grunden elak, ond.

ONDSÅR, n. 5. Elakartadt sår.

ONEKLIG, a. 2. Som ej kan förnekas. — *Syn.* Se *Obestridlig*. — *Oneklighet*, f. 3.

ONEKLIGEN ell. ONEKLIGT, adv. Utan tvifvel, för visso, obestridligt.

ONERERA, v. a. 1. Betunga, belasta.

ONERÖS, --ös, a. 2. Betungande.

ONKEL, å'ngkl', m. 2. pl. *onklar*. (fr. *Oncle*, af lat. *Avunculus*) Farbror eller morbror.

ONOSLIG, a. 2. (fam.) 1) (ursprungl.) Oskadlig. — 2) Illa formad, oskaplig, ful. — *Onoslighet*, f. 3. — *Onosligt*, adv.

Anm. Ordet förmodas af *Ihre* härleda sig ifrån det belgiska *Onnoezel*, oskadlig, af *Nosen*, skada. Ordets sednare bem. synes ej stå i något sammanhang med den förra.

ONSDAG, m. 2. Fjerde dagen i veckan, benämnd efter den fornnordiske guden Oden, och svarande mot Romarnes *Dies Mercurii*.

ONTOLOGI, å'ntålå'ji', f. 3. (från grek.) Läran om tingens allmänna egenskaper.

ONTOLOGISK, å'ntålå'jissk, a. 2. Som tillhör eller har afseende på antologien.

ONUS, ónuss, n. pl. *onera*. (lat.) Börda, last; skatt; skyldighet, besvär.

ONYTTA, f. sing. Se *Ogagn*.

ONYTTIG, a. 2. Som ej bringar, ej medför nytta. *Ett o-t hjon. O. sak. Det är o-t att neka, tjenar till intet att ...* — *Syn.* Ogagnelig, Oduglig, Otjenlig.

ONYTTIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara onyttig. — 2) Se *Onödighet*, 2.

ONYTTIGT, adv. Utan nytta. *O. tillbringa sin tid.*

ONYX, ony'x, m. 3. En hvit- och brunrandig ädelsten, som slipas till kaméer och gemmer.

ONÅD, f. sing. 1) Nekad nåd för en förbrytelse, o. s. v. I uttrycket: *Gifva sig på nåd och o.*, se *Nåd*. — 2) Ogunstig sinnesstämning hos en regent, furste eller högt uppsatt person emot någon underordnad. *Falla, sätta sig, råka, komma i o. Ådraga någon o. vid hofvet. Vid vår o. till görandes*, formel i regeringshandlingar, hvarigenom antydes, att det, som blifvit anbefaldt, måste hörsammas, så vida man vill undvika onåd. — 3) (fam.) Ogunst.

ONÅDIG, a. 2. Ogunstig. Brukas i fråga om regenter och högt uppsatta personer; eljest familier och skämtvis. *Visa sig o. emot någon. Kasta en o. blick på någon.* — *Syn.* Ogunstig.

ONÅDIGT, adv. På onådigt sätt, med onåd. *O. upptaga.* — *Syn.* Ogunstigt.

ONÅMD, a. 2. Ej namngifven. *En o. person.* Brukas äfv. substantivt: *En o.* — *Syn.* Anonym.

ONÄMNBAR, a. 2. 1) Som ej kan nämnas, omtalas. — 2) Utomordentligt stor. *En o. sällhet.* — *Syn.* Öfversvinnelig, Obeskriflig, Outsäglig.

ONÄPST, a. 1. Ostraffad.

ONÖDD, a. 2. Utan att vara dertill tvungen. *Göra något o.*

ONÖDIG, a. 2. Ej nödvändig, till intet tjänande. *Ett o-t arbete. En o. fråga. Ett o-t tillägg. O. persedel, onyttig. O. blygsel. Det var o-t af honom att göra det.* — *Syn.* Onyttig, Öfverflödig.

ONÖDIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara onödig. *O-en af en åtgärd.* — 2) (fam.) Onödig, öfverflödig sak. *Det är en o. att göra det. Hvad är det för o?*

ONÖDIGTVIS, adv. Utan nödvändighet, utan behof. *Man bör ej o. störta sig i fara.*

ONÖJD, a. 2. Se *Missnöjd*.

OOMBEDD, a. 2. Utan att hafva blifvit ombedd. *Göra något o.*

OOMKULLRUNKELIG, a. 2. (skämtv.) Se *Oomkullstöttlig*.

OOMKULLSTÖTLIG, a. 2. Som ej kan vederläggas, bestridas. *En o. sanning.* — *Syn.* Se *Obestridlig*.

OORDENTLIG, a. 2. Utan ordentlighet, utan ordning. *En o. menniska. O. lefnad.*

OORDENTLIGHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara oordentlig. — 2) Oordentligt lefnadsätt, uppförande; utsäfvning; handling, som röjer brist på ordning.

OORDENTLIGT, adv. Utan ordentlighet eller ordning. *Ilefa o.*

OORDNING, f. 2. 1) Brist på ordning, ordningslöst tillstånd. *Bringa, komma i o.* — *Syn.* Oreda, Oskick, Olag, Villervalla, Förbistring. — 2) Handling, som innebär afsteg ifrån ordningen.